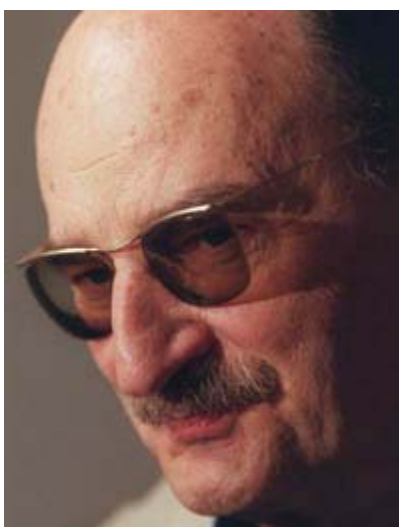

Mrozek Slawomir

Chùm truyện cực ngắn

WWW.VNTHUQUAN.NET, 2008.

Mrozek Slawomir

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Giới thiệu tác giả

Slawomir Mrozek sinh ngày 26/6/1930, là nhà văn, kịch tác gia và họa sĩ tranh biếm họa nổi tiếng của Ba Lan. Năm 1953 tập truyện ngắn đầu tay của ông ra đời và bốn năm sau đó tập truyện *Con voi* được nhận giải thưởng của Tạp chí văn hoá. Trong số hàng chục tập truyện ngắn, tiểu thuyết và tác phẩm kịch của ông phải kể đến: *Những chiếc áo giáp tiện dụng* (1953), *Mùa hè nóng bỏng* (1956), *Con voi* (1957), *Đám cưới ở Atomice* (1959), *Nhà tiến bộ* (1960), *Mura*, *Cuộc chạy trốn về phương Nam* (1962), *Hai lá thư* (1974). Ông là một kịch tác gia tài năng với gần ba chục kịch phẩm, trong đó có những vở như: *Nổi cực của Piotr Ohey*, *Con gà tây*, *Một sự kiện may mắn*, *Kiều dân...* Vở kịch nổi tiếng *Điệu Tango* (1964) của ông đã được rất nhiều

nhà hát trên thế giới dần dựng. Đặc biệt kịch phẩm *Mối tình Còrimê*, ra mắt năm 1994, đã đưa ông lên đỉnh cao ngang hàng với Beckett và Durrenmatt, khiến ông trở thành một trong những kịch tác gia hàng đầu thế giới.

Những tác phẩm giàu tính bi hài của ông thường nêu lên vấn đề quan hệ của cá nhân với tập thể, những truyện trào phúng phê phán thói hư tật xấu là nhằm phản bác lối tư duy thấp kém, những nghịch lý của đời thường và phương cách giáo dục thô thiển. Các kịch phẩm của S. Mrozek nặng về đạo lý và triết lý răn đời. Trong những sáng tác hồi những năm 1970 của mình tác giả chú ý nhiều đến thế giới nội tâm của nhân vật, để đi tới khẳng định một điều là, chẳng thể hiểu hết được, chẳng thể nắm bắt hết được tâm lý của con người.

Các tác phẩm của S. Mrozek chứa đựng nhiều ý tứ và lẩn triết lý. Có những truyện người ta phải đọc đi đọc lại nhiều lần mới cảm thụ hết được chiều sâu của tác phẩm, càng đọc càng phát hiện ra nhiều ý tưởng, càng suy ngẫm càng thấy hay. Lắm khi đoạn kết hoặc câu kết trong truyện ngắn của ông mang lại cho người đọc những bất ngờ thú vị. Phải chăng vì những điều nói trên mà ông là nhà văn đương đại rất “ăn khách ” ở Ba Lan hiện nay.

Lê Bá Thự dịch

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Tượng thi hào

Chúng tôi được cấp một khoản kinh phí để dựng tượng đại thi hào Adam Mickiewicz [1]. Song vì có nhiều nhu cầu nên chúng tôi đã mượn tạm khoản tiền này để chi cho các việc khác. Thi hào vốn yêu quý dân tộc mình, cho nên chắc ông không phản đối.

Tuy nhiên, sắp đến thời hạn khánh thành tượng với sự hiện diện của lãnh đạo cấp cao của địa phương. Chúng tôi bèn triệu tập một cuộc họp.

- Thừa các quý vị! - Giám đốc khai mào. - Tình hình gay. Thi hào có nhiều cống hiến, tiền đã được cấp, tượng đài không. Làm sao bây giờ?

Vấn đề quả là gay go. Bệ tượng thì dễ, chỉ cần một tảng đá to đặt lên vạt cỏ là xong. Nhưng hình người thì lấy đâu? Lại phải làm bằng đồng đỏ, móc đâu ra ngân ấy tiền. Còn phải thuê nghệ sĩ đúc tượng nữa chứ, khoản này cũng ngón ối bạc.

Trong thị trấn của chúng tôi có một ông về hưu. Chúng tôi bèn đến gặp ông ta và đề nghị:

- Ông sẽ đứng trên bệ đá trong tư thế tượng đài và đóng vai Mickiewicz.

Vinh dự cho ông mà lại được trả thù lao. Chỉ có điều, tuyệt nhiên ông không được nhúc nhích, dù chỉ là một milimét, không được nghiêng ngả, ngay cả gãi ngứa cũng không. Ông nghỉ hưu, ối thời gian, công việc nhẹ nhàng, ngoài trời, thoáng đãng, còn khoản thù lao ông sẽ được nhận cũng tốt cho ông

- Thế liệu tôi nằm có được không? - ông già nói. - Chân tôi hồi này yếu lắm.

- Ông muốn hơi nhiều đó. Trường hợp này là may cho ông, vì không phải là tượng Nữ thần chiến thắng. Nếu là Nữ thần chiến thắng thì ông phải đóng vai một phụ nữ, hờ ngực, vác thanh kiếm nặng chịch, to đùng.

Lễ khánh thành diễn ra suôn sẻ. Trước mắt những người dự lễ, thi hào hiện hữu như còn sống. Ngài vận y phục đuôi dài, sách cặp nách, một tay cầm bút lông, tay kia chỉ về phía xa. Đầu đội vòng nguyệt quế.

- Đẹp, - đại diện chính quyền khen. - Rất thực. Phải cái nét mặt nom có vẻ không thông minh.

Một thời gian sau mọi chuyện đều tốt đẹp. Mỗi ngày tám tiếng ông già đứng trên tảng đá theo đúng yêu cầu, lúc nào đau chân thì lão sang ngồi bên quán rượu đối diện và đợi tín hiệu khi có đoàn tham quan hoặc khách đến xem.

Khi đó ông già bò trở lại và đứng trên bệ tượng, có khi đầu lão hơi lắc lư, khách tham quan cứ nghĩ đó là tại gió. Mỗi năm lão được bốn tuần nghỉ

phép. Lúc đó chúng tôi treo lên bệ tượng tấm biển đề “Tượng đang sửa chữa”.

Nhưng rồi ông già bắt đầu yêu sách.

- Trong hợp đồng không nói gì đến khoản chim bồ câu, còn bây giờ chim bồ câu thường vô lễ đối với tôi. Tôi yêu cầu tăng thù lao.

Lão được chiều theo ý, nhưng ngân ấy với lão vẫn chưa đủ.

- Họ viết cả lên người tôi, - lão nói, - viết bằng bút chì hoặc bút bi thì không đến nỗi nào. Đằng này hôm qua có một thằng cha dùng đinh sắt nhọn viết lên người tôi: “Tôi đã đến đây. Zbyszek”.

Chúng tôi đành thêm cho lão một ít tiền, nhưng ngay cả như vậy cũng không xong. Đòi hỏi mỗi ngày càng tăng.

- Là Mickiewicz, - lão nói, - thì tôi phải được đi Paris để nghiên ngẫm nét nhớ cổ hương hiện trên mặt. Độ hai tuần là đủ.

Sang Paris thì quá lực của chúng tôi, rút cuộc chúng tôi đã gửi lão đi Matxcova. Lão tha hồ mà nhớ.

Chú thích:

[1] Đại thi hào Ba Lan

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Lạc Đà

Lạc đà

Tôi đọc báo và hay rằng, người Ảập sống trên sa mạc, di chuyển từ nơi này sang nơi khác bằng lạc đà. Và rằng, sa mạc rộng mênh mông, cho nên nếu không có lạc đà thì không thể tưởng tượng nổi, người Ảập sống ra sao.

Tôi mà có một con lạc đà thì tôi ắt bán ngay cho người Ảập. Tôi đang cần tiền, lạc đà đối với tôi chẳng để làm gì, nhưng lại hữu dụng đối với người Ảập, lạc đà ở với người Ảập thì dễ chịu hơn ở với tôi, vì cảm thấy mình có giá. Có điều tôi không có lạc đà.

Tôi mà có thì tôi đã nhìn thấy nó, vì nó to. Tôi chỉ có ba con gà và một con bò.

Hay là lạc đà đang lẫn lút ở đâu đó? Con người luôn nuôi hy vọng, cho dù không phải lúc nào cũng có lạc đà. Nếu nó lẫn lút thì tôi dễ tìm thấy thôi, vì nó có cái bướu lồi lên, tức thì có dấu hiệu đặc biệt.

Tôi ra chuồng gà để xem kỹ mấy con gà.

Không, không con nào, trước hết là vì chúng quá nhỏ, kể nữa là chúng không gù.

Tôi vào chuồng bò để dò xét con bò. Nó rổng to, vì tưởng rằng rốt cuộc tôi mang cho nó cái ăn, nhưng tôi đâu có nghĩ đến chuyện cho bò ăn, vì đang bận bịu với chuyện lạc đà. Bò thì to thật đó, song cũng không bị gù. Để cho cẩn thận tôi sờ mó khắp thân con bò. Không hề có vết tích của bướu lạc đà.

Ra khỏi chuồng bò, tôi ra ngồi trên thân cây đổ, nghĩ suy. Bò thì vẫn là bò, gà thì vẫn là gà, nhưng liệu mình có thể cải tạo chúng thành lạc đà được không nhỉ? Bò chắc là được. Nó to, chỉ còn thiếu mỗi cái bướu.

Người ta bị gù là vì sao nhỉ? Là do ngồi đọc không đúng tư thế. Tôi đứng dậy, đi mua một tờ báo và quăng vào chuồng cho bò. Không phải vào máng cỏ, mà là xuống dưới máng cỏ, với chủ định để cho nó bị gù.

Tôi quay vào nhà và viết một bức thư cho người Ảập. Trước tiên bằng tiếng Ba Lan.

"Ông Ảập thân mến, tôi có một con lạc đà đẹp. Ông mà mua thì ông sẽ không phải tiếc. Đề nghị cho tiền đặt cọc".

Sau đó tôi dịch bức thư này sang tiếng Ảập. Như ta đã biết, người Ảập viết và đọc không phải từ trái sang phải, mà từ phải sang trái. Bản dịch bức thư của tôi như sau:

"Cọc đặt tiền cho nghị đề. Tiếc phải không sẽ ông thì mua mà ông. Đẹp đà lạc con một có tôi, mến thân rập Ả Ông".

Tôi không biết địa chỉ, cho nên tôi quay ra chuồng bò lấy tờ báo, có thể trong báo có địa chỉ của người Ả-rập. Nhưng lúc này con bò đã ăn mất tờ báo, vì nó đói quá. Thế là tôi không gửi lá thư đi được, còn con bò hôm sau lăn đùng ra chết, vì bị ngộ độc tờ báo.
Tất cả chỉ tại lạc đà.

Chùm truyện cực ngắn

Diễn viên

Đám tang người diễn viên nổi tiếng diễn ra giữa mùa đông. Bão tuyết quét mạnh vào đầu đề trần của những người dự lễ mai táng. Đám đông đứng quanh huyết chưa lấp nghe điều vãn, họ phải ráng chịu, đợi giây phút khi các bài phát biểu hoàn tất, mỗi người sẽ thả một nắm đất xuống huyết và rồi lại có thể đội mũ.

Lúc này chiếc mũ lông của một thân hữu của người quá cố, cũng là một diễn viên nổi tiếng, tuột khỏi tay anh ta và rơi xuống huyết.

Tất cả mọi người đều nhìn thấy, nhưng không một ai để lộ là mình đích mục sở thị. Ai cũng hiểu rằng, người diễn viên kia lúc này thật là khó xử.

Bỏ xuống huyết để lấy mũ chẳng, không tiện. Để mũ nằm dưới đó chẳng, có họa là đồ ngu. Chẳng những vì thế nào rồi cũng sẽ bị cảm lạnh, chẳng những vì sẽ phí mất chiếc mũ, mà cứ cho là như vậy đi. Cái chính là vì khi về đến nhà đầu óc cứ bị ám ảnh, mình đang ở đây, còn mũ mình lại ở chỗ ấy, ở dưới mộ, cho dù là mộ người khác, rằng mũ mình nó đã đi trước mình và đang đợi mình dưới đó, thậm chí có khi nó sẽ gọi mình xuống - ôi, khủng khiếp quá.

Mọi người nhìn với vẻ ái ngại, anh ta làm gì bây giờ đây. Nhưng người diễn viên tỏ ra không hề nản lòng, còn khi đến lượt mình anh ta phát biểu như thế này:

- Hỡi Người bạn quý mến và muôn năm thương tiếc của tôi ơi! Bạn từ giã chúng tôi vào ngày lạnh buốt như thế này. Thế mà ở nơi chín suối một cái lạnh còn tê buốt hơn đang chờ bạn, cái lạnh Vĩnh hằng.

Anh ta ngừng giây lát và những người có mặt không thể không thán phục tài năng của người diễn viên này.

- Trong chuyến đi xa này tôi có thể tặng bạn cái gì được đây? Chỉ có nỗi buồn biệt ly khôn xiết của tôi, sự kìm nén không cho phép tôi nói: tuyệt vọng, còn biểu tượng cho thứ gần gũi tôi nhất, cái mũ đội đầu tôi. Phải, tôi xin tặng Bạn, tôi từ bỏ nó vì Bạn. Bởi lẽ ở đó, nơi bạn sắp đến, Bạn sẽ còn lạnh hơn chúng tôi ở nơi đây lúc này. Mong rằng dưới cội âm chiếc mũ của tôi sẽ phục vụ bạn đắc lực như nó đã từng phục vụ tôi trên cõi trần.

Tiếng rì rầm thán phục nổi lên.

- Song, lạ trời! - chỗ này người diễn viên ôm đầu. - ... Tôi làm như vậy có phải không? Bạn từng nổi danh là người cực kỳ khiêm tốn, sự khách sáo và mọi cái hình thức bên ngoài đều xa lạ với Bạn, mà cái mũ này làm bằng da cáo vùng Xibêri, hầu như còn mới nguyên, giá những hai ngàn năm trăm

zlôty. Phải chăng thay vì cung phụng cho Bạn, điều thể hiện tấm lòng thành của tôi, tôi không làm phiền lòng bạn vì sự phung phí của trần gian, sự xa hoa của thời nay, sự hào nhoáng đáng thương mà bạn đã luôn luôn chán ghét trên cõi trần và cũng sẽ không thích hợp dưới cõi âm? Cho nên, tôi bắt đầu thấy phân vân về giá trị của hành động của tôi, dẫu rằng tôi đã làm việc đó với niềm tin sâu sắc nhất.

Đám đông nín thở. Còn người diễn viên ra hiệu cho người thợ đào huyết lấy chiếc mũ dưới huyết lên đưa cho anh ta. Khi người thợ đào huyết này làm theo yêu cầu, người nghệ sĩ cầm lấy chiếc mũ cát kết cũ nát của anh ta, tay nâng chiếc mũ bên trên huyết, ngừng một lát đoạn kết thúc:

- Xin Bạn hãy nhận thứ Bạn khả dĩ chọn, nếu như bạn có thể chọn!

Sau đó anh ta thả chiếc mũ cát kết xuống huyết bằng một cử chỉ hết mực thành tâm, được tính toán hết mực chính xác về thời gian và không gian, đến độ tiếng vỗ tay vang lên. Người diễn viên cúi khom người về phía mộ, nhưng chỉ một phần tư vòng quay. Ai cũng biết không được cúi chào quay mông vào mọi người.

Chẳng biết sau đó người nghệ sĩ có đền cho người thợ đào huyết đồng nào về chiếc mũ cát kết nọ. Một số người bảo rằng, anh ta chỉ bắt tay người thợ đào huyết, khi người này không dám len qua đám đông người hâm mộ nghệ sĩ để đến đòi tiền. Có điều, một nghệ sĩ thực thụ thì không phải trả tiền, mà anh ta đúng là một nghệ sĩ thực thụ.

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Tên lỗi mẫn

Tuy nhiên tôi cũng chẳng đến nỗi phải quá ưu phiền. Tôi sẽ chuyển cho ông giám đốc lời hỏi thăm miệng của giáo sư Paster, nhà phát minh vắc-xin chống dại. Và như vậy khi gặp tôi, ông giám đốc sẽ không điên đâu.

Giám đốc gọi tôi vào phòng, khoá trái cửa, kéo màn che cửa sổ, bảo tôi lại gần rồi thì thầm:

- Thiên hạ đồn bậy là tôi chưa tốt nghiệp cấp một phổ thông. Phải chấm dứt chuyện này. Anh sẽ lên thủ đô, đi công vụ, nhưng tuyệt mật. Không được hé cho ai một lời nào. Anh sẽ nán lại thủ đô vài ngày. Mỗi ngày anh mua một bưu ảnh, viết vào đó và gửi về theo địa chỉ cơ quan cho tôi. Vấn đề là làm sao cho mọi người đều đọc.

Đương nhiên là tôi đồng ý rồi, nhưng tôi hỏi, tôi phải viết gì trên các tấm bưu ảnh đó.

- Anh khỏi phải bận tâm chuyện đó đi. Đây, tôi trao cho anh các nội dung cần thiết đã soạn sẵn. Chỉ cần lần lượt chép sang bưu ảnh. Đó là những lời chúc mừng của các nhà bác học gửi tới tôi. Thủ đô là trung tâm khoa học, phải cho thiên hạ biết bạn hữu của tôi là những ai, và ngay lập tức người ta sẽ chấm dứt nói xấu tôi.

Tôi đi. Tôi rất thích thủ đô. Từ nhà ga tôi đi thẳng tới nhà bưu điện. Tôi mua một tấm bưu ảnh có in phong cảnh trung tâm thủ đô và chép vào đó nội dung thứ nhất:

“Bạn quý mến, bọn mình ở trên này luôn nhớ đến bạn và lúc nào cũng cảm thấy thiếu vắng bạn. Bạn hãy viết cho bọn mình đi, hiện nay bạn đang nghiên cứu đề tài gì?”. Ký tên: Chủ tịch Viện hàn lâm khoa học.

Tôi gửi tấm bưu ảnh đi và với cảm giác đã hoàn thành nhiệm vụ ngày đầu. Tôi đến nghỉ tại nhà tạm giữ những người say để khỏi phải chi tiền nhà nước thuê khách sạn. Hôm sau tôi phát hoảng khi không thấy chiếc phong bì có đựng các câu viết sẵn giám đốc giao cho tôi. Không còn cách nào khác tôi

đành tự bịa nội dung để viết cho ông. Bất chấp sự cảnh giác của nhân viên, tôi đã lấy được cuốn từ điển bách khoa toàn thư của thư viện Đại học tổng hợp, kiếm một chiếc bàn trong góc khuất gần quầy bán hàng, trên lối vào nhà vệ sinh, tôi ngồi nghiên cứu. Sáng sớm tấm bưu ảnh với nội dung sau đây đã chuẩn bị xong:

“Ông bạn giám đốc của tôi ơi! Mình đang gặp khó khăn với một học thuyết. Cậu có thể bớt chút thời gian ghé lên chỗ mình được không? Gửi tới vợ cậu những cái bắt tay. Einstein”.

Tấm bưu ảnh ngày thứ tư có nội dung:

“Hoặc ông, hoặc tôi, một trong hai người chúng ta bị thừa ra. Công nhận tính trội của ông, tôi xin về hưu. Ông có thể tiếp tục nghiên cứu các giống dâu tây của tôi. Mitsurin”.

Tấm bưu ảnh hơi bẩn một chút, vì có người chạm vào tay tôi, cho nên tôi làm vấy mực.

Ngày thứ năm tôi nghĩ bụng, sẽ là hay nếu mình viết gì đó nhẹ nhàng hơn. Tôi viết bằng bút chì, vì bút máy tôi đem thể chấp cho người bồi bàn rồi:

“Anh yêu quý, khi nào hai chúng mình lại cùng nhau làm phát minh hả anh? Con Tôm nhỏ nhưng nhớ của anh - Maria Curie-Sklodowska”.

Ngày thứ sáu tôi đã mệt lử, nên tôi chỉ viết ngắn gọn:

“Cậu có khoẻ không, hỡi con bò đực già? Kopernik”.

Liên lạc thư từ đứt đoạn từ đó. Bây giờ thì tôi đang từ thủ đô về nhà. Đi bộ, vì không còn tiền mua vé xe lửa, cho dù tôi đã đem bán cuốn bách khoa toàn thư ở ngoài chợ. Càng gần đến lúc gặp giám đốc tôi càng thấy lo.

Tuy nhiên tôi cũng chẳng đến nỗi phải quá ưu phiền. Tôi sẽ chuyển cho ông giám đốc lời hỏi thăm miệng của giáo sư Paster, nhà phát minh vắc-xin chống dại. Và như vậy khi gặp tôi, ông giám đốc sẽ không điên đâu.

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Cuộc hành trình trên biển cả

Bão biển đã sáu ngày liền. Con tàu kêu răng rắc, đảo dọc rồi lại đảo ngang, lao lên trời tối om rồi lại rơi xuống hố đen ngòm.

Bởi trời thì tối om, hố thì đen ngòm cho nên chúng tôi chỉ có thể ức đoán, vì từ năm ngày nay họ cấm chúng tôi, hành khách đi tàu, không được lên boong tàu, mà thực ra cũng chẳng có ai muốn lên trên đó làm gì. Nhà hàng thì đóng cửa, thức ăn thì các chiêu đãi viên mang đến từng phòng.

Cho nên chúng tôi chỉ có ngồi, thực ra là nằm trong các khoang phòng. Nói một cách chính xác, chỉ có mỗi mình tôi phải nằm mà thôi, vì tôi bị say sóng, còn bạn đồng hành của tôi không bị. Bão mạnh tới mức nào thì nỗi sợ hãi của tôi đã nói hộ, thường thường bệnh say sóng khiến người ta trở nên thờ ơ với mọi thứ. Nhưng bây giờ thì ngay đến chuyện say sóng cũng chẳng là gì so với nỗi sợ bị đắm tàu trên đại dương.

Gã đàn ông ở cùng phòng với tôi không say sóng mà cũng chẳng có sợ gì. Anh ta bình thân đọc tờ báo phát hành cách đây một tuần mà nhẽ ra cái điều có thể xảy ra với chúng tôi bất kỳ lúc nào phải làm cho anh ta không muốn đọc tí nào, cho dù báo ra ngày hôm nay. Tôi phục lẫn anh ta và rút cuộc tôi thể hiện điều này:

- Tôi phục anh đó, quả thực anh là một người rất can đảm.

Gã gập tờ báo lại, đoạn trả lời:

- Không phải vậy đâu, đơn giản là không có lý do gì để mà sợ.
- Ngay đến những con tàu tuyệt hảo mà còn bị chìm nữa là. Tỷ dụ “Titanic”.
- “Titanic”, đúng, nhưng đâu phải là chúng ta.
- Mà tàu của chúng ta còn nhỏ hơn “Titanic”.
- Nhưng chúng mình đã được đóng trong chai.

- Chắc anh định nói bóng gió cái gì đó?

- Không phải, tôi nói hoàn toàn đúng nghĩa đen. Thế có khi nào ông nhìn thấy một con tàu ở trong ruột chai? Thậm chí là những chiếc thuyền buồm với những cánh buồm căng phồng...

Một tác phẩm cực kỳ sáng tạo.

- Tôi đã nhìn thấy đấy, thế thì đã sao nào?

- Chai thì bao giờ cũng được gắn xi. Vậy có khi nào ông thấy một cái chai có không khí ở bên trong, được gắn xi hẳn hoi lại bị chìm không nào?

- Dĩ nhiên là không rồi, vì nếu chìm thì trái với định luật vật lý.

- Chính thế đấy. Con tàu của chúng ta và chúng ta cùng với con tàu đang ở trong một cái chai như vậy. Nằm trong nhau thì chẳng thú vị gì, nhưng nhờ đó mà không bao giờ chúng ta bị chìm cả.

Tôi hiểu ra rồi, cái bình thân của gã chẳng qua là cái bình thân của một thằng điên. Nhưng tôi cũng cần phải ra bộ là tôi coi trọng những lý lẽ của hắn. Đại gì lại đi chọc tức một thằng điên.

- Tôi thì tôi chưa dám tin hoàn toàn, - tôi nói thận trọng. - Tôi đã đi dạo khắp boong tàu mà chả nhìn thấy gì cả.

- Ông không thể thấy được đâu. Chai làm bằng thủy tinh, mà thủy tinh thì trong suốt.

- Nhưng còn nắp chai? Chỉ ít thì tôi cũng phải nhìn thấy cái nắp chai chứ...

- Nắp chai cũng bằng thủy tinh, toàn bộ cái chai được đổ bằng một thứ thủy tinh như vậy, được gắn xi từ khi ra đời, cho nên ngay đến cả chuyện nắp chai cũng khó nói. Không có cách nào ra khỏi cái chai này đâu. Toàn bộ bí mật của tác phẩm này là ở chỗ đó, một tác phẩm chẳng dễ chịu gì đối với chúng ta, những kẻ đang ở trong chai, như tôi đã nói ở trên.

- Không, không thể như vậy được! - tôi thét lên.

- Vì sao nào?

- Vì không có cái chai nào lại to đến như vậy.

- Dĩ nhiên là không rồi.

- Vậy thì sao?

- Không có cái chai nào lại to đến như vậy, có điều liệu anh có dám chắc rằng chúng ta không phải là bé như con kiến?

Tôi im luôn. Và im đến tận bây giờ.

Lê Bá Thự dịch

Chùm truyện cực ngắn

Dịch giả: Lê Bá Thự

Sứ mạng bí mật

Tuy nhiên tôi cũng chẳng đến nỗi phải quá ưu phiền. Tôi sẽ chuyển cho ông giám đốc lời hỏi thăm miệng của giáo sư Paster, nhà phát minh vắc-xin chống dại. Và như vậy khi gặp tôi, ông giám đốc sẽ không điên đâu.

Giám đốc gọi tôi vào phòng, khoá trái cửa, kéo màn che cửa sổ, bảo tôi lại gần rồi thì thầm:

- Thiên hạ đồn bậy là tôi chưa tốt nghiệp cấp một phổ thông. Phải chấm dứt chuyện này. Anh sẽ lên thủ đô, đi công vụ, nhưng tuyệt mật. Không được hé cho ai một lời nào. Anh sẽ nán lại thủ đô vài ngày. Mỗi ngày anh mua một bưu ảnh, viết vào đó và gửi về theo địa chỉ cơ quan cho tôi. Vấn đề là làm sao cho mọi người đều đọc.

Đương nhiên là tôi đồng ý rồi, nhưng tôi hỏi, tôi phải viết gì trên các tấm bưu ảnh đó.

- Anh khỏi phải bận tâm chuyện đó đi. Đây, tôi trao cho anh các nội dung cần thiết đã soạn sẵn. Chỉ cần lần lượt chép sang bưu ảnh. Đó là những lời chúc mừng của các nhà bác học gửi tới tôi. Thủ đô là trung tâm khoa học, phải cho thiên hạ biết bạn hữu của tôi là những ai, và ngay lập tức người ta sẽ chấm dứt nói xấu tôi.

Tôi đi. Tôi rất thích thủ đô. Từ nhà ga tôi đi thẳng tới nhà bưu điện. Tôi mua một tấm bưu ảnh có in phong cảnh trung tâm thủ đô và chép vào đó nội dung thứ nhất:

“Bạn quý mến, bọn mình ở trên này luôn nhớ đến bạn và lúc nào cũng cảm thấy thiếu vắng bạn. Bạn hãy viết cho bọn mình đi, hiện nay bạn đang nghiên cứu đề tài gì?”. Ký tên: Chủ tịch Viện hàn lâm khoa học.

Tôi gửi tấm bưu ảnh đi và với cảm giác đã hoàn thành nhiệm vụ ngày đầu. Tôi đến nghỉ tại nhà tạm giữ những người say đề khỏi phải chi tiền nhà nước thuê khách sạn. Hôm sau tôi phát hoảng khi không thấy chiếc phong bì có đựng các câu viết sẵn giám đốc giao cho tôi. Không còn cách nào khác tôi đành tự bịa nội dung để viết cho ông. Bất chấp sự cảnh giác của nhân viên, tôi đã lấy được cuốn từ điển bách khoa toàn thư của thư viện Đại học tổng hợp, kiếm một chiếc bàn trong góc khuất gần quầy bán hàng, trên lối vào nhà vệ sinh, tôi ngồi nghiên cứu. Sáng sớm tấm bưu ảnh với nội dung sau đây đã chuẩn bị xong:

“Ông bạn giám đốc của tôi ơi! Mình đang gặp khó khăn với một học thuyết. Cậu có thể bớt chút thời gian ghé lên chỗ mình được không? Gửi tới vợ cậu

những cái bắt tay. Einstein”.

Tám bưu ảnh ngày thứ tư có nội dung:

“Hoặc ông, hoặc tôi, một trong hai người chúng ta bị thừa ra. Công nhận tính trội của ông, tôi xin về hưu. Ông có thể tiếp tục nghiên cứu các giống dâu tây của tôi. Mitsurin”.

Tám bưu ảnh hơi bẩn một chút, vì có người chạm vào tay tôi, cho nên tôi làm vấy mực.

Ngày thứ năm tôi nghĩ bụng, sẽ là hay nếu mình viết gì đó nhẹ nhàng hơn.

Tôi viết bằng bút chì, vì bút máy tôi đem thế chấp cho người bồi bàn rồi:

“Anh yêu quý, khi nào hai chúng mình lại cùng nhau làm phát minh hả anh?

Con Tôm nhỏ nhưng nhớ của anh - Maria Curie-Sklodowska”.

Ngày thứ sáu tôi đã mệt lử, nên tôi chỉ viết ngắn gọn:

“Cậu có khoẻ không, hỡi con bò đực già? Kopernik”.

Liên lạc thư từ đứt đoạn từ đó. Bây giờ thì tôi đang từ thủ đô về nhà. Đi bộ, vì không còn tiền mua vé xe lửa, cho dù tôi đã đem bán cuốn bách khoa toàn thư ở ngoài chợ. Càng gần đến lúc gặp giám đốc tôi càng thấy lo.

Tuy nhiên tôi cũng chẳng đến nỗi phải quá ưu phiền. Tôi sẽ chuyển cho ông giám đốc lời hỏi thăm miệng của giáo sư Paster, nhà phát minh vắc-xin chống dại. Và như vậy khi gặp tôi, ông giám đốc sẽ không điên đâu.

HẾT